

Tillsynsenheten
Magnus Olofsson
010-240 53 82
magnus.olofsson@msb.se

Uppföljning av kommunernas arbete med
tillsyn över brandskyddet enligt Lagen om
skydd mot olyckor.

Redovisning av uppdrag (Fö 2011/767/SSK,
2011-05-05)

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1. Sammanfattning	3
2. Genomförande	4
2.1 Bakgrund	4
2.2 Metod	5
2.3 Avgränsningar.....	6
3. Beskrivning av kommunernas arbete	7
3.1 Planeringsprocessen	7
3.1.1 Nationell bild.....	7
3.1.2 Studie av referenskommunernas planering.....	8
3.2 Genomförandeprocessen	10
3.2.1 Nationell bild.....	10
3.2.2 Studie av referenskommunernas genomförande	11
3.3 Uppföljning.....	13
3.3.1 Nationell bild.....	13
3.3.2 Studie av referenskommuners uppföljning	13
3.4 Annat brandförebyggande arbete	14
3.4.1 Nationell bild.....	14
3.4.2 Studie av annat brandförebyggande arbete hos referenskommunerna	15
3.5 Insatsstatistik	16
3.5.1 Nationell statistik 1996-2010	16
3.5.2 Studie av insatsstatistik för referenskommuner under åren 2000- 2010	17
4. Analys och slutsatser	17
4.1 Tillsyn av skolor och andra viktiga verksamheter	17
4.2 Tillsynens omfattning.....	20
4.3 Förslag för att utveckla tillsyn och stöd till enskilda.....	21
Referenser	23

1. Sammanfattning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har på regeringens uppdrag följt upp kommunernas arbete med att stödja och underlätta för den enskilde att ta sitt ansvar inom brandskyddsområdet. MSB har belyst kommunernas arbete i samtliga led i tillsynen på området, från planering till genomförande och uppföljning, samt särskilt bedömt om tillsynen utövas på det sätt som krävs för att följa upp om den enskilde tar sitt ansvar för brandskyddet vid skolor och andra viktiga verksamheter.

I uppdraget har också ingått att bedöma om tillsynsbesök vid berörda byggnader, lokaler och andra anläggningar skett i tillräcklig omfattning. Med utgångspunkt i en sådan uppföljning och bedömning lämnar MSB förslag som syftar till att utveckla och stärka kommunernas stöd till enskilda samt att utveckla och stärka kommunernas tillsyn över enskilda.

Sammanfattningsvis gör MSB bedömningen att systematiken i kommunernas tillsyn över den enskilde behöver utvecklas i samtliga delar avseende planering, genomförande och uppföljning. Särskilt viktigt är det att kommunerna följer upp och utvärderar den tillsyn som genomförs. Det gäller både att säkerställa att identifierade brister åtgärdats men också att analysera resultatet av tillsynen som underlag för planering inför fortsatt tillsyn. Annat som framkommit är att kommunerna upplever att det saknas tillräckligt underlag för att bedöma vad som är skäligen brandskydd och att kommunernas kompetens inom tillsynsverksamheten bör höjas inom vissa områden.

MSB har i uppdraget konstaterat att kommunerna prioriterar tillsyn av skolor och andra viktiga verksamheter men däremot är det svårare att bedöma om tillsynen sker i tillräcklig omfattning. För att kunna besvara den frågan behöver kommunerna analysera tillsynsbehovet utifrån kriterier som risk och väsentlighet. För de verksamheter som behandlas i detta uppdrag bedömer MSB att risken för bränder i verksamheterna många gånger är liten. Däremot bedömer MSB att det är högst väsentligt att tillsyn genomförs vid dessa verksamheter eftersom de personer som vistas där av olika anledningar normalt saknar förutsättningar att ta ansvar för sin egen säkerhet. Särskilt tydligt blir detta för verksamheter som låsta institutioner eller skolor där minderåriga barn vistas med skolplikt. En grundligare analys av behovet av tillsynsbesök skulle ge kommunerna ett tydligare underlag för att prioritera tillsynen till de verksamheter där den behövs mest.

Vad gäller de föreslagna åtgärderna är de flesta behoven redan kända av MSB och arbete pågår redan i flera fall för att tillfredsställa dessa behov. Bland annat arbetar MSB sedan något är tillbaka med en tillsynshandbok vilken förhoppningsvis kommer täcka flera av de behov som aktualiserats i samband med detta uppdrag. Tillsynshandboken beräknas vara klar under första

halvåret 2012. Bland annat avser den att stödja i planeringsprocessen och vara ett stöd för tillsynshandläggaren i sin yrkesutövning.

MSB har som tidigare nämnts konstaterat att det finns brister i kommunernas planering av tillsynsverksamheten och förmågan att styra tillsynen till de objekt där de största behoven finns. MSB bedömer därför att om de avsedda åtgärderna för att stärka kommunernas planeringsprocess inte skulle visa sig tillräckliga kan det finnas skäl att överväga ett bemyndigande att utfärda föreskrifter inom detta område.

MSB har i sin redovisning av uppdraget om vad som är ett rimligt brandskydd i olika boendemiljöer uttryckt att det finns ett behov av föreskrifter om tidig varning vid brand (brandvarnare) i bostäder och om brandskydd i behovsprövade vård- och omsorgsboenden. Detta skulle bidra till att bedömningen av vad som är ett skäligt brandskydd förtydligas och leda till att kommunernas tillsyn blir mer likvärdig och effektiv. Vad gäller den samling av rättsfall om skäligt brandskydd som MSB publicerade under 2010 arbetar MSB kontinuerligt med att uppdatera denna.

Omfattande förslag för att höja kompetensen för kommunernas tillsyn över den enskildes brandskydd redovisades i det lämnade uppdraget om tillsynsförrettarens kompetens.

Det bedöms som viktigt att kommunerna analyserar behovet av informationsinsatser och att dessa i större utsträckning anpassas och riktas mot de grupper eller individer som har det största behovet. MSB kommer bland annat inom ramen för den nationella strategin för att stärka den enskildes brandskydd att stödja detta arbete på olika sätt, inte minst genom att sprida exempel på hur detta sker i olika kommuner.

2. Genomförande

2.1 Bakgrund

Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO, innehåller en rad förändringar gentemot tidigare lagstiftningar. Övergången från en relativt detaljreglerad lagstiftning till en mer mål- och resultatstyrd sådan är den mest genomgripande förändringen men även den förändring av kommunernas tillsyn som LSO innebar får ses som tämligen omfattande.

Enligt tidigare lagstiftning var kommunernas tillsyn, som då benämndes brandsyn, reglerad i detalj. Beroende på vilken typ av verksamhet som bedrevs i en byggnad eller anläggning var kommunen skyldig att genomföra brandsyn enligt vissa frister. Denna ordning ifrågasattes i förarbetena till LSO av främst två anledningar. Dels upplevdes den enskildes ansvar för brandskyddet som oklart vilket ledde till att den enskilde felaktigt kunde få intrycket att det var

kommunen som genom brandsynen tog över ansvaret för brandskyddet. Dels uppfattades regleringen av när och var brandsyn skulle genomföras som alltför resurskrävande vilket i många fall också ledde till att kommunens resurser inte fokuserades där de behövdes bäst.

Lagstiftarens intentioner med den ordning som infördes i LSO var att den skulle möjliggöra för kommunerna att bedriva en effektivare tillsynsverksamhet där de tillgängliga resurserna används på ett bättre sätt. Således avskaffades brandsynen med tillhörande frister och ersattes med en tillsyn där kommunen själv får möjlighet att rikta tillsynen mot de byggnader och anläggningar där behovet av tillsynsinsatser är störst. Hur ofta och när tillsynsbesök ska ske är upp till kommunen att bedöma och kommunen kan således forma sin tillsynsverksamhet utifrån de lokala förhållandena. Intentionen var också att det nya systemet skulle leda till att den enskildes ansvar för sitt eget brandskydd förtydligas. Detta åstadkommes i första hand genom införandet av den skriftliga redogörelsen för brandskyddet, som majoriteten av de tidigare brandsyneobjekten ska lämna in till kommunen samt genom att den regelbundna brandsynen avskaffats.

2.2 Metod

I redovisningen beskrivs hur tillsynen genomförs ur ett nationellt perspektiv och därefter hur 30 utvalda referenskommuner arbetar med denna uppgift. Tillsynen beskrivs från de tre perspektiven planering, genomförande och uppföljning. Kartläggningen av tillsynen kompletteras med en beskrivning av hur kommunerna arbetar med annat brandförebyggande arbete och statistik över genomförda räddningsinsatser till följd av bränder i byggnader. Kartläggningen tar ansats i intentionerna i lagen om skydd mot olyckor och i de principer som beskrivs i regeringens skrivelse 2009/10:79 om en tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn.

Beskrivningen utgår från de årsuppföljningar över kommunernas arbete med LSO som MSB:s tillsynsenhet genomför tillsammans med länsstyrelserna och från insatsstatistiken i MSB:s statistikdatabas IDA. Denna bild har sedan kompletterats med att studera hur referenskommunerna arbetar med dessa frågor. Detta har genomförts genom att studera tillsynsplaner och andra planeringsunderlag samt genom intervjuer med ansvariga för kommunernas tillsynsverksamhet enligt LSO.

Redovisningen omfattar kommunernas tillsyn över den enskildes brandskydd samt kommunernas arbete med annat brandförebyggande arbete. Det sistnämnda kan vara i form av rådgivning, information samt utbildning till den enskilde. Andra delar i det brandförebyggande arbetet är sotning och brandskyddskontroll men dessa delar behandlas inte inom ramen för detta uppdrag. Redovisningen tar också tillvara och knyter an till de slutsatser och förslag som lämnats i uppdrag beträffande ökad samverkan mellan länsstyrelserna för att utveckla kompetens och förmåga respektive uppdrag om

en strategi för att utveckla kommunala tillsynsförättares kompetens. Även erfarenheter från andra uppdrag om nationell handlingsplan för att stärka arbetet mot bränder i skolmiljö och rimligt brandskydd i olika boendemiljöer har tillvaratagits. Utöver detta har MSB:s nationella strategi för att stärka brandskyddet genom stöd till enskilda fungerat som utgångspunkt för bedömningen av vilket stöd som behöver riktas till den enskilde.

2.3 Avgränsningar

Enligt uppdraget ska MSB redovisa om tillsynen sker i tillräcklig omfattning vid skolor och andra viktiga verksamheter. I arbetet med uppdraget har vi med viktiga verksamheter avsett verksamheter som handel, sjukhus, vårdbyggnader, lästa institutioner, skolor och förskolor, samlingslokaler, nattklubbar, hotell och andra lokaler för tillfällig övernattning, elevhem samt större evenemang. Utgångspunkten har varit skyddet av tredje mans liv och hälsa. Motivet till att dessa verksamheter valts ut är att konsekvenserna av en brand vid denna typ av verksamheter kan bli stora då många människor vistas där samtidigt. De personer som vistas där har av olika anledningar svårt att sätta sig själva i säkerhet då de antingen har dålig kännedom om lokalerna eller av olika anledningar saknar förutsättningar att ansvara för sin egen säkerhet.

När det gäller uppgifter för den nationella bilden har de hämtas från årsuppföljningarna för åren 2005-2010. I uppdraget har framför allt frågor som rör tillsynen över brandskyddet samt annat brandförebyggande arbete sammanställts.

Urvalet av kommuner har gjorts utifrån Sveriges Kommuner och Landstings kommungruppsindelning där tre kommuner per kommungrupp valts ut. För varje kommungrupp har två kommuner och ett kommunalförbund valts ut. I gruppen storstadskommuner ingår dock samtliga tre kommuner i kommunalförbundet. Vid urvalet av kommuner har också hänsyn tagits till att en eller flera kommuner från samtliga län i landet ska finnas representerade i kartläggningen. Det enda län som inte finns med är Gotland eftersom det bara består av en kommun.

Insatsstatiken på nationell nivå har utgått från uppgifter för åren 1996-2010 och statistiken på kommunnivå för åren 2000-2010. Utgångspunkten för såväl den nationella statistiken som statistiken på kommunnivå är brand i det som benämns allmän byggnad, vilken är den byggnadsgrupp där de viktiga verksamheterna återfinns. Insatsstatistiken är beskriven utifrån primärkommunen och inte angiven utifrån räddningstjänstkommun som i fallet med statistiken vad gäller arbetet med tillsyn och annat brandförebyggande arbete.

3. Beskrivning av kommunernas arbete

3.1 Planeringsprocessen

3.1.1 Nationell bild

De verktyg kommunernas främst använder sig av i sin planering är uppgifter i tillsynsregister, den skriftliga redogörelsen för brandskyddet samt tillsynsförrättarnas egna erfarenheter. Andra relativt vanliga verktyg i planeringsprocessen är kommunens riskanalys samt information från andra kommunala förvaltningar och andra myndigheter som till exempel polisen. En trend som kan ses är en minskad andel kommuner som använder den skriftliga redogörelsen som planeringsunderlag.

Lagstiftarens intention är att den skriftliga redogörelsen ska fungera som ett underlag för kommunens tillsyn över den enskildes brandskydd. Tanken är att kommunen genom att granska den skriftliga redogörelsen ska kunna bedöma om den enskilde lever upp till skyldigheterna om ett skäligt brandskydd enligt 2 kap. 2§ LSO. Utifrån den skriftliga redogörelsen ska kommunen göra en bedömning om det föreligger behov av att genomföra ett tillsynsbesök hos den enskilde. Vad gäller den skriftliga redogörelsens användning i kommunernas planering av tillsynsverksamheten i stort var det vanligast att den användes i liten eller i viss omfattning. Cirka 20 kommuner uppger att de överhuvudtaget inte använder den skriftliga redogörelsen för detta ändamål.

Vad gäller antalet objekt som omfattas av skriftlig redogörelse kan man sedan 2007 se en liten men stadig minskning av antalet objekt som omfattas av dessa bestämmelser. I årsuppföljningen för 2010 frågade MSB om man i kommunen hade någon fastställd rutin för att fånga upp nya objekt som ska omfattas av bestämmelserna om skriftlig redogörelse och för objekt som inte längre bör omfattas av dessa bestämmelser. Av de kommuner som besvarat frågan har hälften angett att de har en rutin för detta och hälften svarade att de saknade rutiner för detta.

Andelen kommuner som prioriterar olika former av objekt i sin tillsyn har ökat sedan 2005. Då var den vanligast prioriterade kategorin för tillsyn var inrättningar för vård och omsorg vilket prioriterades av 21 procent av kommunerna. Under åren 2007-2009 var hotell och andra tillfälliga boenden den vanligast prioriterade kategorin vid kommunernas tillsyn. Vad gäller tillsyn över skolor och förskolor har fokus ökat även för denna kategori. År 2005 var det 20 procent av kommunerna som prioriterat denna kategori och motsvarande siffra för år 2009 var 40 procent.

År	Vård och omsorg	Skolor, förskolor	Hotell och andra tillfälliga boenden	Restauranger och samlingslokaler
2005	21	20	8	16
2006	26	20	16	26
2007	35	31	37	35
2008	38	31	40	30
2009	36	40	46	38

(svaren angivna i procent av totala antalet kommuner som prioriterat dessa verksamheter i sin tillsyn)

Vad gäller användandet av tillsynsplaner som underlag för tillsynsverksamheten kan man se en stadig ökning av andelen kommuner som upprättat tillsynsplaner. Från 2005 till 2010 kan man se att antalet kommuner som upprättat en sådan ökat från två tredjedelar till att det idag endast är sex kommuner som saknar en plan för sin tillsynsverksamhet.

3.1.2 Studie av referenskommunernas planering

Vanligtvis är det avdelningschef förebyggande, funktionsansvarig eller ställföreträdande räddningschef som ansvarar för planeringen av tillsynsverksamheten. I storstadsförbunden har man någon form av processansvarig eller strateg som har detta ansvar. I de flesta fall har den planeringsansvarige brandingenjörsexamen men i framförallt mindre kommuner är det oftast en brandmästare eller brandinspektör med utbildning Tillsyn B eller förebyggande 2 som ansvarar för planeringen.

Med något undantag har samtliga kommuner tillgång till något av de tre verksamhetssystemen Alamos, Core och Daedalos för sin tillsynsverksamhet. I ärendehanteringssystemen kan kommunerna registrera objekt och se när tillsyn senast har genomförts. Det går även att dokumentera tillsynsaktiviteter och det finns mallar för de olika stegen i genomförandeprocessen. Utöver detta finns möjligheter att ta ut viss statistik ur systemen även om möjligheten är begränsad. Den statistik kommunerna kan få fram ur systemen är totalt antal objekt, typ av objekt och datum för senast genomförda tillsyn. Ett mindre antal kommuner har också modeller för olika former av brandskyddsvärdering i sina system, vilka de använder sig av i varierande omfattning.

Angående underlag för planeringen är det först och främst tillsynsregistret och erfarenheter hos de enskilda tillsynshandläggarna som tjänar som underlag för planeringen. Skriftlig redogörelse används vanligtvis på sådant sätt att man i planeringen av tillsynsverksamheten utgår från de objekt som omfattas av

skriftlig redogörelse. I de flesta kommuner används dock inte innehållet i den skriftliga redogörelsen som underlag för planeringen då innehållet i dessa inte bedöms hålla sådan kvalitet att de kan användas på det sättet. Vad gäller bevakning av vilka objekt som ska omfattas av kravet på att lämna in en skriftlig redogörelse för brandskyddet och rutiner för att fånga upp nya objekt eller avföra objekt som inte längre ska omfattas av dessa bestämmelser finns inga tydliga rutiner för detta arbete. Förändringar uppmärksammas vanligtvis i samband med den kommunala bygglovsprocessen eller vid ärenden om tillstånd för alkoholutskänkning. Andra sätt att uppmärksamma detta är i samband med tillsynsbesöket eller genom media. De objekt som inte fångas upp bedöms vara få och upplevs inte av kommunerna innebära något betydande problem för människors säkerhet.

I huvuddelen av kommunerna har de verksamheter som i detta uppdrag benämns som viktiga verksamheter prioriterats i tillsynsplaneringen genom att de antingen fått kortare tillsynsintervall eller att dessa objektskategorier under de närmaste åren valts ut som tillsynsystema. Vad gäller urvalet av vilka verksamheter det ska genomföras tillsyn över kan man se att metoderna varierar. Det finns två vanligt förekommande metoder för urval av tillsynsobjekt. Den första är att kommunen ställer upp frister/intervall för tillsyn. Det är till övervägande delen de objekt som omfattas av kravet på att lämna in en skriftlig redogörelse för brandskyddet som omfattas av dessa intervall. Intervallerna utgår till stor del från de frister som fanns för respektive objektskategori vid den tidigare brandsynen. Beroende på hur historiken för respektive objekts brandskydd bedömts i samband med tidigare tillsynsbesök har intervallen förkortats eller förlängts. Den andra metoden är att kommunerna väljer ut någon form av tema under året vilket kan utgå från objektskategori eller geografiskt område. Det är också vanligt att dessa två metoder kombineras för att inrikta tillsynsverksamheten.

Ett annat sätt att arbeta är att utgå från en prioriteringsmodell där en riskbedömning görs av de objekt som omfattas av skriftlig redogörelse vilket resulterar i att objektet betygsätts utifrån olika grunder. Ytterligare ett sätt att arbeta med urvalet är att kommunen poängsätter samtliga skriftliga redogörelser och prioriterat de som haft lägst poäng och sedan arbetat vidare med de andra allt eftersom.

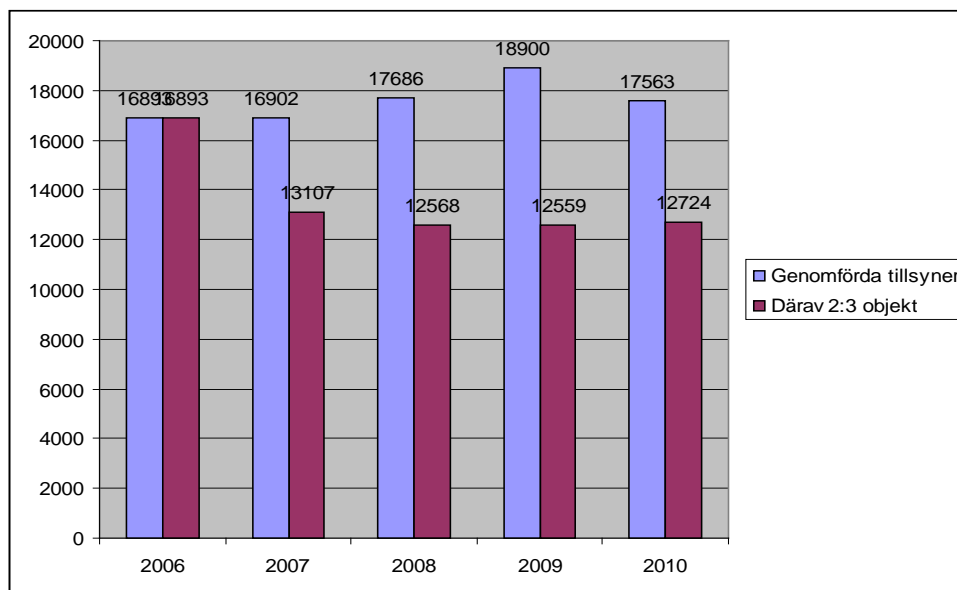
I de flesta fall har de intervjuade kommunerna sammanfattat sin tillsynsplanering i någon form av årlig tillsynsplan. Några kommuner har också upprättat flerårsplaner för tillsynen. Vanligast är att man anger vilken typ av tillsyn eller antalet tillsynsbesök man planerar att genomföra. Utöver det innehåller också tillsynsplanerna ofta vilka resurser som finns tillgängliga för detta.

3.2 Genomförandeprocessen

3.2.1 Nationell bild

Kommunernas resurser för tillsyn enligt LSO visar en liten ökning för 2010, vilket skiljer sig från de närmast föregående åren som visat en stadigt minskande trend. Nivån för 2010 är nu i paritet med de resurser som fanns innan reformen då antalet årsarbetskrafter för tillsyn under åren 2000-2003 var cirka 250. Av årsuppföljningen från 2010 framgår att det fanns mellan 1200-1300 personer som arbetar med tillsyn i varierande utsträckning. Huvuddelen av dessa har genomgått någon av Räddningsverkets och MSB:s utbildningar Tillsyn A och B, Förebyggande 1 och 2. Cirka 300 har brandingenjörsutbildning.

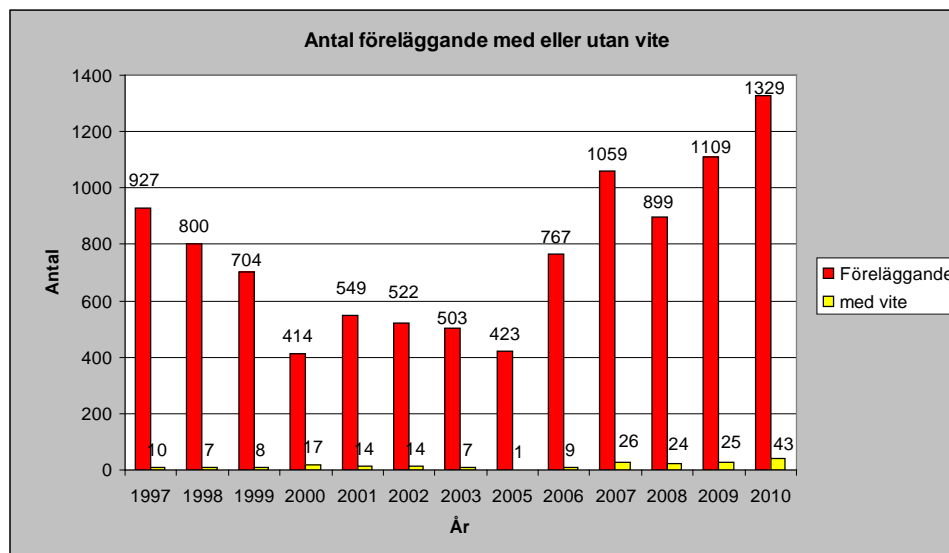
Vad gäller antalet genomförda tillsynsbesök kan man se en minskning jämfört med 2009. Vidare kan konstateras att kommunernas tillsyn över brandskyddet även omfattar andra objekt än de som omfattas av kravet på att lämna in en skriftlig redogörelse. Detta kan jämföras med situationen 2006 då samtliga tillsynsbesök riktade sig mot objekt som hade skyldighet att lämna in skriftlig redogörelse.

Angående den skriftliga redogörelsens användning vid det enskilda tillsynsbesöket framgår att det vanligaste är att den används i viss omfattning. Det är även en betydande andel kommuner som använder den i stor utsträckning. Ett fåtal kommuner uppgav att man inte använde den skriftliga redogörelsen. En majoritet av kommunerna uppgav att den skriftliga redogörelsen används för planering av det enskilda tillsynsbesöket och huvuddelen av dessa att den används som en checklista vid det enskilda tillsynsbesöket.

Från 1997 till 2005 visade användandet av föreläggande en vikande trend. Efter 2006 ses en stadig ökning av antalet förelägganden och 2010 visar

användningen på höga nivåer där kommunerna meddelat 1329 förelägganden och 43 förelägganden förenat med vite.

Användandet av föreläggande varierar dock mycket mellan kommunerna. Av de förelägganden som meddelats under 2010 är det tio kommuner som står för 66 procent. Om man under de senaste åren studerar vilka kommuner som meddelat flest förelägganden kan det konstateras att det i huvudsak är samma kommuner som år efter år återkommer. Samtidigt kan man se att det finns kommuner som sällan eller aldrig meddelar några förelägganden. Under 2010 var det exempelvis 89 kommuner som inte meddelade något föreläggande överhuvudtaget.

3.2.2 Studie av referenskommunernas genomförande

Kartläggningen av referenskommunerna visar att uppskattningsvis hälften av den personal som har någon form av tillsynsutbildning arbetar regelbundet med tillsyn. Konstateras kan också att även de som har kombinationstjänster har någon form av tillsynsutbildning. Dessa handläggare arbetar däremot inte regelbundet med tillsyn eftersom det oftast är personal som även tjänstgör i den operativa verksamheten.

För tillsyn av mer komplexa objekt som exempelvis farlig verksamhet eller större sjukhus är det vanligtvis de i organisationen med högst formell kompetens som genomför denna tillsyn. Hur många i kommunen som arbetar regelbundet med tillsyn varierar. I de större organisationerna finns det ett stort antal personer som arbetar med tillsyn medan det i flera mindre kommuner endast är en person som har denna uppgift. Kartläggningen visar att tillsynsbesöket vanligtvis genomförs av en ensam tillsynshandläggare. I de fall två eller flera personer genomför ett tillsynsbesök sker det vanligtvis i samband med introduktion av nyanställd personal eller på grund av att det är någon mer komplicerad fråga som ska bedömas. Vid kvällstillsyner vid nattklubbar och i

samband med tillsyn av större evenemang genomförs tillsynsbesöken vanligtvis av en eller flera personer.

Av det totala antalet genomförda tillsynsbesök har en stor andel genomförts vid de verksamheter som i det här uppdraget benämns som viktiga verksamheter.

I princip samtliga kommuner anger att man vid förberedelse av det enskilda tillsynsbesöket använder tidigare protokoll och annan historik om det aktuella objektet. I de fall det finns tillgängligt används också brandskyddsdocumentationen enligt byggreglerna som underlag. I de flesta fall använder man sig också av den skriftliga redogörelsen. Underlag som mediauppgifter, olycksundersökningar och insatsstatistik används också, om än i varierande omfattning.

I huvudsak genomför kommunerna tillsynen som systemtillsyn. Vanligen inleds då tillsynsbesöket med en genomgång av det systematiska brandskyddsarbetet. Många gånger går man också igenom den skriftliga redogörelsen och kontrollerar att den stämmer med verkligheten. Dessa genomgångar brukar sedan följas av en rundvandring och kontroll av det tekniska brandskyddet. Denna kontroll utförs vanligtvis som stickprovskontroller och omfattningen av dessa kan variera beroende på vilka indikationer som finns på hur brandskyddsarbetet fungerar. Tonvikten vid tillsynsbesöket brukar ligga på hur den enskilde arbetar med sitt systematiska brandskyddsarbete. Tillsynsbesöket avslutas oftast med en muntlig genomgång av objektets brandskyddsarbete och vad som kommer att tas upp i den skriftliga dokumentationen av besöket. Vid kvällstillsyner som framförallt riktas mot nattklubbar, restauranger samt olika tidsbegränsade arrangemang är tillsynen oftast av teknisk karaktär där kommunerna tittar på olika detaljer i brandskyddet. Denna form av tillsyn genomförs ofta tillsammans med andra kommunala förvaltningar och polisen. En annan typ av tillsyn som vanligtvis också bedrivs som en teknisk tillsyn är detalj- eller tematillsyn för kontroll av en specifik detalj i brandskyddet som exempelvis utrymningsvägar eller rökluckor.

Den vanligaste formen för att dokumentera ett tillsynsbesök är att i ett protokoll ange krav och rekommendationer i samma dokument. Några kommuner använder dock alltid föreläggande för att kommunicera direkta krav på åtgärder.

Kommunernas metoder för att bedöma brandskyddet hos den enskilde varierar. Flera utgår från de rättsfall angående skäligt brandskydd som finns publicerade på MSB:s webbplats och de allmänna råd som finns inom området. Vissa kommuner har också upprättat checklistor som man använder sig av i samband med tillsynsbesöket. Andra har inom kommunen eller tillsammans med andra kommuner inom länet upprättat särskilda PM, för att bedöma brandskyddet för vissa speciella objekt eller objektsgrupper. Vanligt förekommande är att man upprättar en mall för bedömningen av en speciell typ av objekt. Arbetssättet varierar också beroende på erfarenhet hos den

enskilde handläggaren och storleken på den organisation man arbetar i. För att säkerställa en likvärdig bedömning finns ofta i större organisationer någon form av styrdokument eller riktlinjer. I mindre organisationer saknas dock detta och det är upp till den enskilde tillsynshandläggaren att vid behov stämma av med överordnad eller kollega i annan kommun. Metoderna för att kvalitetssäkra protokoll och förelägganden som kommuniceras varierar också. Någon kommun har en rutin för att samtliga protokoll som skickas ut kontrolleras av någon kollega. Det vanligaste är dock att kommunerna saknar en rutin för att kvalitetssäkra protokoll. När det gäller svårare bedömningar eller i de fall de bedömningar som görs kan få stora konsekvenser finns upparbetade rutiner för att kvalitetssäkra dessa bedömningar genom att man stämmer av dessa med någon kollega och/eller överordnad.

Det går att skönja en riktning mot att kommunerna i allt högre grad börjat använda sig av föreläggande för att kommunicera krav på den enskildes brandskydd. Många kommuner uppger att en anledning till detta är att MSB varit tydliga med vikten av en ökad användning av förelägganden för att stärka rättssäkerheten för den enskilde.

Kompetensutveckling sker vanligtvis genom formella utbildningar via MSB:s kursutbud, konferenser och seminarier. I övrigt sker kompetensutveckling genom länsvisa träffar eller i de större organisationerna genom avdelningsmöten för att diskutera olika ärenden och bedömningar.

3.3 Uppföljning

3.3.1 Nationell bild

De påpekanden som kommunerna lämnat i samband med tillsynsbesök följs vanligtvis upp genom ett återbesök. En annan vanlig åtgärd är att skicka ut ett svarskort till den enskilde där han eller hon ska redogöra för vilka åtgärder som vidtagits med anledning av de påpekanden som lämnats. Utöver det sker också uppföljning genom kontakt med objektsansvarig, kontroll vid nästa tillsynsbesök eller genom att intervallerna för tillsyn kortas.

På frågan om kommunen genomfört den tillsynsverksamhet som skulle ha genomförts enligt planeringen svarade något färre än hälften nej. De kommuner som svarat nej uppger resursbrist som en viktig anledning eller att den tillsyn som planerats inte hade kunnat genomföras på grund av omorganisation eller för att annat förebyggande arbete prioriterats.

3.3.2 Studie av referenskommuners uppföljning

Efter tillsynsbesöket är det en majoritet av de tillfrågade kommunerna som tillsammans med protokollet skickar med ett svarskort. I denna uppmanas den enskilde att redovisa vilka åtgärder som har vidtagit för att åstadkomma rättelse av de identifierade bristerna i brandskyddet. I svarskortet anges också när kommunen senast vill få svar på vilka åtgärder den enskilde vidtagit eller

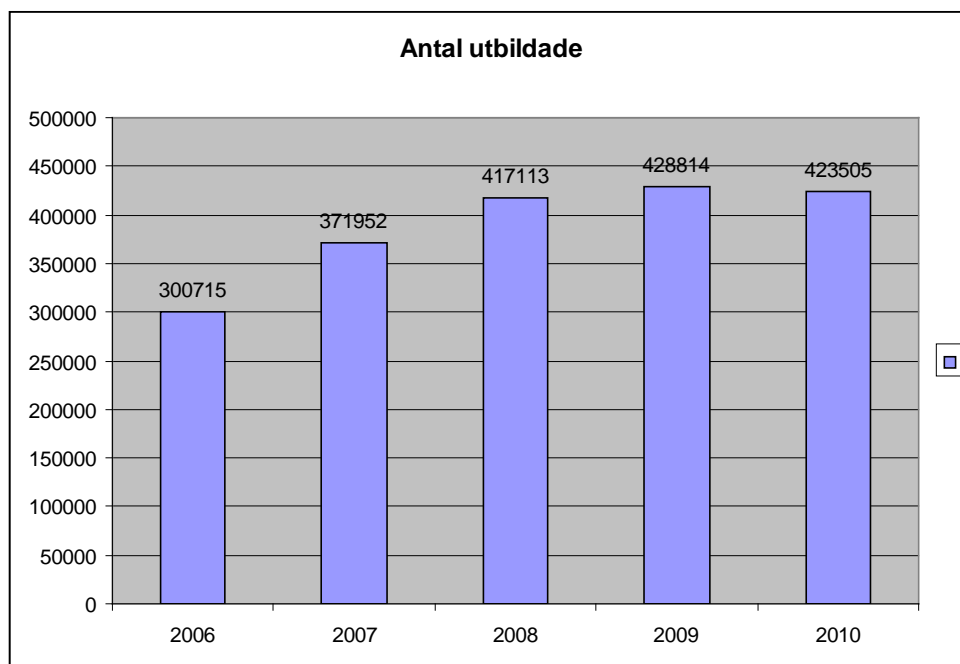
planerar att vidta. I de fall kommunen inte fått svar inom föreskriven tid brukar den enskilde påminnas antingen genom ett telefonsamtal eller via brev. Om kommunen trots denna påminnelse inte fått något svar genomförs vanligtvis ett återbesök. Det är också vanligt att använda återbesök för att kontrollera att allvarligare brister åtgärdats. Det finns dock enstaka fall där det framgår att uppföljningen prioriterats bort till förmån för andra tillsynsbesök. Anledningen till denna prioritering är att man budgeterat för ett visst antal tillsynsbesök och att man i de fall detta inte uppnås inte håller den uppsatta budgeten.

Uppföljningen av tillsynsverksamheten sker vanligtvis i samband med årsredovisningen av förvaltningens verksamhet. Det som följs upp är om kommunen genomfört det antal tillsynsbesök som planerats och att man följt den planerade budgeten för verksamheten. I vissa fall följs också eventuella mål och de mest frekventa bristerna upp. För vissa kommuner sker denna uppföljning kvartals- och tertialvis. Det förekommer i relativt hög utsträckning att man rapporterar aktuella förelägganden till ansvarig nämnd. Någon kommun rapporterar också den information som lämnas till MSB i samband med årsuppföljningen till ansvarig nämnd. Uppföljningen görs i de flesta fall av samma person som också ansvarar för planeringen. Underlaget för uppföljningen hämtas från verksamhetssystemet.

3.4 Annat brandförebyggande arbete

3.4.1 Nationell bild

Vad gäller kommunerna resurser för brandförebyggande arbete i form av rådgivning och information till den enskilde har nivån för åren 2006-2010 varierat mellan 294 och 222 årsarbetskrafter och följer ingen tydlig trend. Antalet personer som utbildats i syfte att stärka förmågan att förebygga och hantera bränder har ökat sedan 2006. Bilden av vilka resurser kommunerna lägger på förebyggande arbete som antal årsarbetskrafter per 1000 invånare eller antalet utbildade per 1000 invånare är splittrad. Det går dock att se att kommuner med 10 000 - 20 000 invånare är överrepresenterade bland dem som visar de högsta siffrorna medan de lägsta siffrorna för framförallt utbildning återfinns bland mindre kommuner i glesbygd.

Cirka 75 procent av kommunerna uppger att de har en särskild målsättning med sin informations- och rådgivningsverksamhet. Utöver informations- rådgivnings- och utbildningsinsatser har kommunerna också arbetat med olika former av informations- och utvärderingsprojekt. Dessa har bedrivits inom olika områden såsom anlagda bränder på skolor, släcksystem på vårdboenden och kartläggning av brandskyddsbehov i kulturbebyggelse. Ett område som prioriterats är olika former av informationsåtgärder för att belysa vikten av fungerande brandvarnare och släckutrustning i bostäder. En stor del av kommunerna har också identifierat särskilda målgrupper för sitt brandförebyggande arbete. De vanligaste målgrupperna är barn- och ungdomar, äldre- och funktionshindrade samt personal inom vård och omsorg. Sättet att identifiera de utpekade målgrupperna varierar mycket. De vanligaste är dock statistik på lokal och nationell nivå samt egna erfarenheter inom organisationen.

3.4.2 Studie av annat brandförebyggande arbete hos referenskommunerna

De flesta kommuner utför många olika aktiviteter för att stärka den enskildes förmåga. De två målgrupper som är vanligast förekommande för denna typ av verksamhet är skolungdomar och äldre. Vanligast är extern utbildning till enskilda personer, olika företag samt till kommunal personal inom främst vård och skola. Många är även aktiva med information, utbildning samt närvarar i skolor med syfte att minska antalet anlagda bränder i skolmiljö. Andra metoder som används är att sprida information i samband med offentliga evenemang samt via webbplatsen och informationsblad. Ett antal kommuner arbetar med att sprida information om brandsäkerhet i hemmet genom besök på plats samt med att göra kontroller i bostadsområden och att utbilda fastighetsskötare.

Övriga aktiviteter som nämns av vissa kommuner är aktivt deltagande i kommunens plan- och byggprocesser samt rådgivning till både privatpersoner och verksamheter.

3.5 Insatsstatistik

3.5.1 Nationell statistik 1996-2010

Av insatsstatistiken för brand i byggnad under åren 1996-2010 framgår att majoriteten av insatserna sker till följd av bränder i bostäder. Av det totala antalet insatser till följd av brand i byggnad sker 57 procent till bränder i bostäder och 18 procent till bränder i allmän byggnad. Av det totala antalet omkomna till följd av brand i byggnad under den aktuella tidsperioden står bostadsbränder för 86 procent och brand i allmän byggnad utgör cirka tio procent av det totala antalet avlidna.

I gruppen allmän byggnad har de kategorier där bränder är mest frekventa valts ut, och dessa står för totalt 75 procent av det totala antalet bränder i allmän byggnad. De kategorier som valts ut är vårdanläggning (sjukhus, åldringsvård, övrig vårdbyggnad), skolor/förskolor, hotell eller pensionat, restaurang/danslokal samt handel.

	Vårdanläggning	Skola/ förskola	Hotell el. pensionat	Restaurang/ danslokal	Handel
Antal insatser	7982	6691	1377	2082	3490
Döda	54	0	6	65 ¹	2
Svårt skadade	96	5	15	77	4
Stor egendomsskada	249	710	109	440	439

För bränder med stora konsekvenser för människors liv och hälsa visar siffrorna att en majoritet av dessa inträffar i vårdanläggningar. Denna bild kan också förtydligas med att en majoritet av dödsbränderna i vårdanläggningar sker inom åldringsvården. Vad gäller antalet döda och skadade vid brand i restauranger och danslokaler går i princip samtliga att härleda till en och samma brand. Bortsett från denna brand är det mycket ovanligt att människor omkommer eller skadas svårt till följd av bränder i dessa verksamheter.

¹ 63 av dessa avled i samband med branden på Herkulesgatan i Göteborg den 29-30 oktober 1998

Av tabellen går också att utläsa att det sker många insatser och blir betydande egendomsskador till följd av skolbränder men att konsekvenserna för människors liv och hälsa är små.

3.5.2 Studie av insatsstatistik för referenskommuner under åren 2000-2010

De tre kommungrupperna storstäder, större städer samt turism- och besöksnäringkommuner är klart överrepresenterade vad gäller insatser till brand i allmän byggnad. Inom gruppen allmän byggnad är bränder mest frekventa vid i tur och ordning kategorierna skolor, åldringsvård, handel och restauranger/danslokaler. De tre kommungrupper som har flest antal insatser per 100 000 invånare är storstäder, större städer och turism- och besöksnäringkommuner.

Den absolut vanligaste orsaken till skolbränder är att branden är anlagd, vilket har varit fallet vid nästan hälften av det totala antalet dessa bränder under perioden. Andelen anlagda skolbränder är högre i storstäder och större städer. Inom åldringsvården finns en ökande frekvens av antal bränder där glömd spis är den vanligaste brandorsaken följt av tekniskt fel och rökning. Av regeringsuppdraget om rimligt brandskydd i olika boendemiljöer framgår att rökning ligger bakom en majoritet av de dödsbränder som inträffar i vård- och omsorgsboenden. Det har också konstaterats att brandskyddet haft betydande brister vid en stor andel av dessa bränder. Om man studerar antal insatser till följd av bränder i åldringsvård per 100 000 invånare är de vanligast i kommungruppen glesbygdskommuner följt av gruppen kommuner i glest befolkade regioner och varuproducerande kommuner.

Inom handel och restaurang/danslokal är de vanligaste brandorsakerna, tekniskt fel och värmeöverföring. För gruppen handel är det storstäder följt av större städer och kommuner tätbefolkad region som har flest insatser per 100 000 invånare.

4. Analys och slutsatser

4.1 Tillsyn av skolor och andra viktiga verksamheter

MSB drar slutsatsen att kommunerna behöver utveckla sin planering och sin uppföljning av tillsynsverksamheten vilket även framgått vid tidigare uppföljningar. Bland annat framgår detta av Ds 2009:47 angående reformen skydd mot olyckor och i samband med MSB:s och länsstyrelsernas årsuppföljningar av kommunernas arbete enligt LSO. Bilden har också förstärkts genom de intervjuer som gjorts inom ramen för detta uppdrag. I dagsläget saknar de flesta kommuner metoder och verktyg för att kunna

värdera nivåerna brandskyddet på ett sådant sätt att det kan utgöra en grund för att planera tillsynsverksamheten för att på så vis kunna inrikta tillsynen mot de objekt där de största behoven av tillsyn finns. Som den uppföljning som genomförts i samband med denna rapport visar används den skriftliga redogörelsen för brandskyddet i huvudsak som underlag för analys och bedömning av tillsynsbehovet för enskilda objekt. I en tillsynshandbok (se avsnitt 4.3) kommer att utvecklas hur den skriftliga redogörelsen kan vara ett underlag för planering av tillsynsverksamheten.

Antalet kommuner som upprättar någon form av tillsynsplan fortsätter att öka och det är i dagsläget bara ett fåtal kommuner som inte upprättat någon form av plan för sin tillsyn. De tillsynsplaner som samlats in i detta uppdrag är dock av mycket skiftande kvalitet. Av regeringens skrivelse om tillsyn uttalas att tillsynsplanerna bör utformas utifrån kriterier som risk och väsentlighet. De bör även innehålla en beskrivning av hinder, hot och risker inom tillsynsområdet samt en bedömning av vilka åtgärder som bör vidtas för att verksamheten ska fungera som det är avsett. MSB:s bedömning är att kommunernas arbete enligt dessa intentioner behöver utvecklas och stöd för detta kommer att lämnas i den tillsynshandbok som planeras under kommande år.

Inom ramen för det regeringsuppdrag MSB tidigare under året genomfört om att stärka tillsynsförrettas kompetens har fyra kunskapsområden identifierats som kommunerna behöver ha tillgång till för att kunna bedriva tillsyn enligt LSO. MSB har konstaterat att det inte är rimligt att en enskild tillsynshandläggare ska besitta samtliga dessa kompetensområden men att det bör finnas inom organisationen som helhet. Det faktum att det i flera kommuner endast är en eller ett fåtal personer som arbetar med tillsyn över brandskyddet försvårar därför kompetensförsörjningen ytterligare. I sådana fall är det av stor vikt att dessa personer får stöd av andra funktioner i den kommunala organisationen och genom samverkan med andra kommuner för att genomföra sitt tillsynsuppdrag.

Bilden av hur man i kommunerna planerar och genomför det enskilda tillsynsbesöket är ganska entydig. Under tillsynsbesöket bedöms hur den enskilde arbetar med sitt systematiska brandskyddsarbete vilket kompletteras med olika former av stickprovskontroller. Ett fåtal tillsynsbesök som kvällstillsyner och vissa teman utifrån en specifik detalj i brandskyddet genomförs enbart i form av teknisk kontroll. Den systemtillsyn som används vid huvuddelen av tillsynsbesöken sker i enlighet med den inriktning statsmakterna eftersträvat genom den reform LSO inneburit. Det framgår att kommunerna har svårigheter vid bedömningen av vad som är skäligt brandskydd enligt lagens mening. Generellt uttrycker kommunerna sig positivt över de allmänna råd som finns inom området. Kommunerna är också positiva till den samling av rättsfall angående bedömningen av skäligt brandskydd som sammanställts och publicerat på MSB:s webbplats.

Datum 2011-11-25
Diariernr 2011-2966

Vad gäller uppföljning av det enskilda tillsynsbesöket sker detta i de flesta kommuner genom svarskort eller återbesök i de fall bristerna är allvarliga eller den enskilde underlåtit att åtgärda de brister som konstaterats. MSB anser att det kan få konsekvenser om kommunerna av ekonomiska skäl prioriterar bort uppföljning av krävda brandskyddsåtgärder till förmån för inkomstbringande tillsynsbesök. Om uppföljning inte sker kan det också minska trovärdigheten till kommunens tillsyn.

Även tillsynshandläggarnas förmåga att använda de medel som lagstiftningen lämnar för att komma tillrätta med brister i brandskyddet behöver utvecklas. Visserligen pekar utvecklingen mot en mer frekvent användning av förelägganden vilket MSB ser positivt på, då det som tidigare nämnts stärker rättsäkerheten för den enskilde. Dock är det fortfarande allt för många kommuner som sällan eller aldrig använder sig av detta tvångsmedel. MSB bedömer det inte heller som troligt att dessa skillnader grundar sig på vilken nivå på brandskyddet som finns i kommunen. MSB konstaterar att det finns brister i hur uppföljningen av hela tillsynsverksamheten sker i kommunerna. Många kommuner gör inte någon uppföljning av vilka de vanligaste bristerna är och var bristerna finns. Denna kunskap skulle utgöra ett viktigt ingångsvärde i planering och prioritering av tillsynen följande år.

MSB konstaterar vidare att många kommuner arbetar efterfrågestyrt i arbetet med förebyggande brand genom att ge information och goda råd om brandskydd till den enskilde. Det framgår också tydligt att de personer som utbildas i huvudsak är kommunalt anställd personal. Kommunernas förebyggande arbete varierar men två tendenser kan urskiljas. Den ena tendensen är att många anser att det är viktigt att kommunen utvecklar och ökar sin rådgivning och informationsspridning till enskilda. Den andra tendensen är att kommunerna arbetar med uppsökande verksamhet till framförallt enskilda i deras bostäder. Kommunerna upplever dock att det är svårt att arbeta på detta sätt i någon högre utsträckning då det tar stora resurser i anspråk.

Det kan konstateras att kommunerna många gånger saknar ett systematiskt arbetssätt för planering, genomförande och uppföljning av både det enskilda tillsynsbesöket och hela tillsynsverksamheten. MSB gör bedömningen att den tydligaste bristen återfinns i uppföljningsskedet. Anledningen till det är att det i de flesta fall saknas en systematisk uppföljning av att brandskyddet i kommunen håller en skälig nivå. En väl genomförd uppföljning skulle ge ett bra underlag för att kunna planera tillsynsverksamheten utifrån de intentioner som finns i LSO så att tillsynen sker på de objekt där de största behoven finns. I de flesta fall saknas det bedömningskriterier för att kunna värdera brandskyddet och kunna ställa de olika tillsynsobjektens brandskydd i relation till varandra.

Kommunernas styrning av den förebyggande verksamheten i allmänhet och tillsynsverksamheten i synnerhet behöver därför utvecklas. Styrningen behöver i högre grad utgå från medborgarnas nytta och inte från detaljer i resurser och

organisation inom räddningstjänsten. Först då blir begreppet målstyrning en realitet och resurserna kan riktas dit de bäst behövs.

4.2 Tillsynens omfattning

I det tidigare systemet med brandsyn genomfördes årligen cirka 30 000 brandsyner. Detta kan ställas i relation till det snitt på cirka 17 500 tillsynsbesök som genomförts under åren 2006-2010. MSB bedömer att den nuvarande nivån är rimlig i förhållande till de bedömningar som gjordes när det nya systemet för tillsyn infördes. Vad gäller urval av tillsynsobjekt är det framförallt de verksamheter som omfattas av detta uppdrag som prioriteras i tillsynen och då framförallt vård- och omsorgsboenden, skolor, hotell och andra tillfälliga boenden samt restauranger och samlingslokaler. Av de intervjuer som gjorts går det att konstatera att dessa verksamheter utgör en mycket stor andel av de objekt som omfattas av kravet på att lämna in en skriftlig redogörelse för sitt brandskydd.

Av kartläggningen framgår att en övervägande majoritet av tillsynsbesöken sker vid objekt som MSB valt att benämna viktiga verksamheter. MSB kan därför konstatera att kommunerna prioriterar tillsyn av dessa verksamheter men däremot är det svårare att bedöma om tillsynen sker i tillräcklig omfattning. För att kunna besvara den frågan behöver kommunerna analysera tillsynsbehovet utifrån kriterier som risk och väsentlighet. För de verksamheter som behandlas i detta uppdrag bedömer MSB att risken för bränder i dessa verksamheter många gånger är liten. Däremot bedömer MSB att det är högst väsentligt att tillsyn genomförs vid dessa verksamheter eftersom de personer som vistas där av olika anledningar saknar förutsättningar att ta ansvar för sin egen säkerhet. Särskilt tydligt blir detta för verksamheter som lästa institutioner eller skolor där minderåriga barn vistas med skolplikt. En analys av risk och väsentlighet ger kommunerna ett tydligare underlag för att prioritera tillsynen till de delar av dessa verksamheter där den behövs mest. Av insatsstatistiken för allmänna byggnader framgår att majoriteten av dem som omkommer eller skadas svårt gör det till följd av bränder i vård- och omsorgsboenden. Av regeringsuppdraget om rimligt brandskydd i boendemiljöer framgår vidare att det vid en majoritet av dödsbränderna i vård- och omsorgsboenden har det varit brister i brandskyddet.

MSB:s bedömning är att det med de verktyg och metoder som kommunerna idag använder inte entydigt går att svara på frågan om tillsynsbesök sker i tillräcklig omfattning. Kommunerna har ett tillsynsuppdrag enligt LSO och för dessa verksamheter bedömer som konstaterats tidigare, MSB att det är väsentligt att kommunen genomför tillsynsbesök i tillräcklig omfattning. Dessutom behöver också kommunernas uppföljning utvecklas så att de brister som konstateras också blir åtgärdade. Kommunerna får genom denna uppföljning också underlag för att prioritera andra brandförebyggande åtgärder som utbildning och information.

4.3 Förslag för att utveckla tillsyn och stöd till enskilda

MSB bedömer det som angeläget att kommunernas planering och uppföljning av tillsynsverksamheten utvecklas. MSB har identifierat kommuner som påbörjat arbeten för att utveckla tekniska system för dokumentation, redogörelser för brandskyddet, uppföljning och analys av erfarenheter samt sammanställning av uppgifter från tidigare besök. Fler kommuner är i startgrupparna för att följa dessa arbeten. Syftet är att ge underlag för att bedöma tillsynsbehovet och utveckla systematiken i arbetet.

Arbetet med att ta fram en tillsynshandbok pågår inom MSB. Boken innehåller stöd och vägledning för kommunerna om planering, genomförande och uppföljning av tillsynsverksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor. Boken kommer att behandla hur den skriftliga redogörelsen kan utgöra ett underlag för planering av tillsynsverksamheten. MSB bedömer även att tillsynshandläggarnas förmåga att använda de medel som lagstiftningen tillhandahåller för att komma till rätta med brister i brandskyddet behöver utvecklas. Exempelvis har det framkommit att flera tillsynshandläggare känner osäkerhet i fråga om att utfärda förelägganden. I tillsynshandboken kommer därför exempel på hur man utformar förelägganden samt klargöranden kring en del formaliafrågor att vara en väsentlig del.

Av regeringens skrivelse om tillsyn framgår att den statliga samordnande myndigheten inom ett tillsynsområde vid behov bör ges rätt att utfärda föreskrifter om tillsynsorganens användning tillsynsplaner. Av skrivelsen framgår vidare att tillsynsplanerna bör utformas utifrån kriterier som risk och väsentlighet för att på så sätt styra tillsynen till de områden där den bäst behövs. I uppdraget har MSB som tidigare framgått konstaterat att det finns brister i kommunernas planering av tillsynsverksamheten och förmågan att inrikta tillsynen mot de objekt där de största behoven finns. Föreskrifter om användning av tillsynsplaner skulle utgöra ett stöd för kommunerna i deras tillsynsplanering och skulle även fungera som stöd för länsstyrelserna i deras tillsyn över kommunerna. Om övriga åtgärder för att stärka kommunernas planeringsprocess inte skulle visa sig tillräckliga kan det finnas skäl att överväga ett bemyndigande att utfärda föreskrifter inom detta område.

MSB anser att stödet till kommunerna för bedömningen av skäligt brandskydd i tillsynen behöver utvecklas. Under 2010 har MSB publicerat en rättsfallssamling där avgöranden i olika prövningsinstanser som varit av särskild betydelse för brandskyddet valts ut. Detta arbete kommer att fortsätta och uppdateras kontinuerligt. Bedömningen av skäligt brandskydd är också en fråga som kommer att utvecklas och beskrivas närmare som en form av metodstöd i den ovan nämnda tillsynshandboken.

Utöver detta har MSB i sin uppdragsredovisning om vad som är ett rimligt brandskydd i olika boendemiljöer uttryckt att det finns ett behov av föreskrifter om tidig varning vid brand (brandvarnare) i bostäder och om brandskydd i

behovsprövade vård- och omsorgsboenden. Även detta skulle bidra till att bedömningen av vad som är ett skäligt brandskydd förtydligas och leder till att kommunernas tillsyn blir mer likvärdig och effektiv.

I den nationella strategin för att stärka brandskyddet genom stöd till enskilda är en av slutsatserna att kommunernas arbete med att underlätta för den enskilde att ta sitt ansvar behöver utvecklas. Det bedöms som viktigt att kommunerna analyserar behovet av informationsinsatser och att dessa i större utsträckning anpassas och riktas mot de grupper eller individer som har det största behovet. Detta kan ske på många olika sätt, varav olika former av uppsökande verksamhet har visat sig fungera bra. MSB kommer att stödja detta arbete på olika sätt, inte minst genom att sprida exempel på hur detta sker i olika kommuner.

Referenser

Departementsskrivelse- Ds 2009:47, *Reformen skydd mot olyckor- en uppföljning med förslag till utveckling*

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Regeringsuppdrag, *En nationell strategi för att stärka brandskyddet genom stöd till enskilda*, 2010-09-28, MSB diarienummer 2009-14343

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Regeringsuppdrag, *Nationell handlingsplan för att stärka arbetet mot bränder i skolmiljö*, 2010-05-24, MSB diarienummer 2010-7743

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Regeringsuppdrag, *Rimligt brandskydd i olika boendemiljöer*, 2011-05-24, MSB diarienummer 2010-9200

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Regeringsuppdrag, *Strategi för hur kommunala tillsynsförätares kompetens inom området skydd mot olyckor kan stärkas och utvecklas för att bidra till en likvärdig, effektiv och rättssäker tillsyn över hela landet*, 2011-05-30, MSB diarienummer 2010-4634

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, *Årsuppföljning- Lagen om skydd mot olyckor 2010*

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, *Årsuppföljning- Lagen om skydd mot olyckor 2009*

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, *Årsuppföljning- Lagen om skydd mot olyckor 2008*

Regeringens proposition 2002/03:19, *Reformerad räddningstjänstlagsiftning*

Regeringens skrivelse 2009/10:79, *En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn*

Regeringens skrivelse 2009/10:124, *Samhällets krisberedskap-stärkt samverkan för ökad säkerhet*

Statens Räddningsverk, *Årsuppföljning- Lagen om skydd mot olyckor 2007*

Statens Räddningsverk, *Årsuppföljning- Lagen om skydd mot olyckor 2006*

Statens Räddningsverk, *Årsuppföljning- Lagen om skydd mot olyckor 2005*

<http://ida.msb.se/ida2#page=a0087>

Intervjuer och skriftligt underlag från följande räddningstjänstkommuner:
Storstockholms brandförsvaret, räddningstjänsten Syd, Räddningstjänsten Storgöteborg, Sydöstra skånes räddningstjänstförbund, Räddningstjänsten Trelleborg-Vellinge, Räddningstjänsten Kungälv-Ale, Varbergs kommun, Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund, Umeå kommun, Karlstadregionens räddningstjänstförbund, Höör kommun, Söderköping kommun, Norra

Älvsborgs räddningstjänstförbund, Skinnskatteberg kommun, Osby kommun, Jokkmokk kommun, Malung-Sälen kommun, Räddningstjänsten Norduppland, Tranås kommun, Nerikes brandkår, Ljungby kommun, Vindeln kommun, Jämtlands räddningstjänstförbund, Torsby kommun, Räddningstjänsten Östra Blekinge, Flen kommun, Västervik kommun, Hudiksvall kommun, Kalix kommun, Räddningstjänsten Höga kusten-Ådalen